

Izhaja trikrat na teden - šestih izdanih, in sicer: vsak torek, četrtek in sobota, zjutraj izdane popoldne, večerno izdaje pa ob 3. uri popoldne, in stane z uredniškimi izrednimi prilogi ter s „Kazipotom“ ob novem letu vred po pošti prejemana ali v Gorici na dom pošiljana:

Vse leto 13 K 20 h, ali gl. 6:60
pol leta 6 „ 60 „ 3:30
šest mesecev 3 „ 40 „ 1:70
Posamične številke stanejo 10 vin.

Naročnino sprejema upravništvo v Gosposki ulici št. 9 v Gorici v „Goriški Tiskarni“ A. Gabršček vsak dan od 8. ure zjutraj do 6. zvečer; ob nedeljah pa od 9. do 12. ure. Na naročila brez dopolne naročnine se ne oziramo.

„PRIMOREC“ izhaja neodvisno od „Soča“ vsak petek in stane vse leto 3 K 20 h ali gl. 1:60.

„Soča“ in „Primorec“ se prodajata v Gorici v tobakarni Schwarz v Šolski ulici in Jellersitz v Nunski ulici; — v Trstu v tobakarni Lavrenčič na trgu della Caserma in Pipan v ulici Ponte della Fabbra.

SOČA

(Večerno izdanje).

Uredništvo
se nahaja v Gosposki ulici št. 7 v Gorici v I. nadst. Z urednikom je mogoče govoriti vsaki dan od 8. do 12. dopoldne ter od 2. do 5. popoldne; ob nedeljah in praznikih od 9. do 12. dop. Upravništvo se nahaja v Gosposki ulici št. 9.
Dopisi naj se pošiljajo le uredništvu.
Naročnina, reklamacije in druge reči, katere ne spadajo v delokrog uredništva, naj se pošiljajo le upravništvu.
Neplačanih pism ne sprejemlje ne uredništvo ne upravništvo.

Ogledi in postavnice
se računajo po pet- in šest-krati, če tiskano 1-krat 8 kr., 2-krat 7 kr., 3-krat 6 kr. vsaka vrsta. Večkrat po pogodbi. — Večje širke po prostoru.
Naročnino in oglase je plačati loco Gorice.

„Goriška Tiskarna“ A. Gabršček tiska in zalaga razen „Soče“ in „Primorca“ še „Slovensko knjižnico“, katere izhaja mesečno v splošnih obsežnih 5 do 6 pol ter stane vsakeletno 1 gl. 80 kr. — Oglasi v „Slov. knjižnici“ se računajo po 20 kr. pet- in šest-krati.

Odgovorni urednik in izdajatelj Ivan Kavčič v Gorici.

Bog in narod!

„Gor. Tiskarna“ A. Gabršček (odgov. Iv. Meljavec) tiska in zal.

Influenca v deželnem zboru.

„Il Friuli Orientale“, list, med katerega ustanovitelji je bilo tudi več italijanskih deželnih poslancev, in se torej v njem poleg splošne italijanske politike v naši deželi zrcali brez dvojbe tudi ona italijanskih zastopnikov v deželnem zboru, je prinesel v torek članice pod naslovom „Dieta provinciale“, kateri se nam zdi prav pomenljiv in značilen glede na tekoče zasedanje deželnega zbora.

Pravi, da influenza v poslednjem času je zahtevala premnogo žrtve, da je bilo bolnih na influenco okoli 7000 ljudi v Gorici in v Furlaniji, in končno, da influenza je uplivala tudi na delovanje našega deželnega zbora! Različni poslanci so bili bolni in bolan je bil tudi sam presvetli deželni glavar! Radi tega niso mogli delovati odseki, in premnogo gradiva še čaka rešitve, ali vsega tega ne bo mogoče zmagati, ker vlada namerava zaključiti zasedanje že dne 2. maja.

To je poglobitvejši del članice, kateri si ogledamo tu malce pobljže.

Pomilujemo tistih 7000 Furlanov, o katerih je zvedela javnost še le sedaj, da so trpeli na influenco, ali ne vemo, v kako zvezo naj se spravi ta njihova influenza z našim deželnim zborom? — Različni poslanci (varii deputati), pravi „Il Friuli“, so bili bolni na influenco, in celo sam deželni glavar. Javnosti je znano, da je bil res bolan dr. Marani, katerega že v zadnji seji ni bilo, da pa je bil bolan tudi dr. Pajer, na to je prišel šele sedaj prej imenovani italijanski list. Ljudje, ki so videvali deželnega glavarja opetovano na oknu njegovega stanovanja v Gosposki ulici, nočejo tega prav verjeti, čude se, da „Il Friuli“ je prinesel šele sedaj to novico, dočim so poprej zaman povpraševali po pravem vzroku, zakaj da deželni zbor ne nadaljuje sej. Kje pa so drugi različni poslanci (varii deputati), ki so bili bolni, da niso mogli delovati v odsekih, in da ni moglo biti zopet seje v deželni zbornici?

To pojasnjuje najbolje večerajšnji „Piccolo“, ki razločno pripoveduje, da sta bila bolna dr. Pajer in dr. Marani, in da radi

tega se ni bilo seje. Vest v „Il Fr.“ o bolnih različnih poslancev torej odpade, o oni dr. Pajerja smo navedli zgorej glas izmed občinstva, ostane torej prav za prav bolan menda le dr. Marani..... Tu nastane vprašanje: ali radi enega bolnega italijanskega poslanca ne sme zborovati dež. zbor, in denimo, da bi bil bolan dlje časa deželni glavar, kaj poteni bi sploh ne imeli dež. zbora? Italijani so v teh svojih poročilih o influenci pokazali z nova svojo moč, da ako je kdo izmed njih bolan, ne more biti seje dež. zbora, če že ni drugače, zbolil zraven se dež. glavar, in tako rajše počiva deželni zbor, da le ne more biti nikakih „presenečenj“ od slovenske strani in da so Italijani kriti za vse slučaje.

Ali se je pa morda celo res bal dr. Pajer, da bi se utegnila odsotnost italijanskega poslanca uporabiti na slovenski strani v deželnem zboru, da bi moral potem sam dež. glavar pri glasovanju nastopati odločilno, ali pa celo privabiti v deželni zbor kardinala, o katerem pa se je čulo, da ne pojde v zbornico, dokler bodo hodili italijanski in slovenski poslanci? Ali se je bal res kakega takega neprijetnega slučaja, v katerem pa bi njegova znana „imparzialita“ se pokazala v najrži luči?

Teško je verjetno edno in drugo, ker vé, da dr. Gregorčič mu sledi čez drn in strn ter se mu pokori, kakor mu je naročil menda kardinal.... Odkod torej to nedelovanje deželnega zbora?

Stara, že zdavnaj dognana resnica je, da naši Italijani ne ljubijo obilo javnih sej v deželnem zboru, marveč samo toliko, da spravijo svoje nujne reči, včasih velevažne, do uveljavljenja, drugo pa potlačijo tako ali tako v deželnem odboru. S tistimi velevažnimi rečmi za Italijane pa se rešujejo vspretno na naši strani navadno le neobhodno potrebne reči, ponajveč gospodarske, ali če nanese slučaj, da treba privoliti Slovincem kako izrednost, tedaj jo najraje odklonijo, ako pa jo privole, si izmislijo hitro zase kaj jednakega. Drugače pa označuje naš deželni zborček tisto že proslulo zavlačevanje, in to zavlačevanje je tista influenza, na kateri bolna že od davna naš deželni zbor, in na

kateri je zbolel tudi sedaj! To je tista močna influenza, ki prejeta telo deželnega zbora, da ne more nikdar prav živeti, nikdar delati, kakor se mu spodobi. Ta influenza bo kriva tudi sedaj, da deželni zbor ne bo mogel dokončati vsega svojega dela, katero mu je bilo dano v rešitev, kakor je nam to že povedal jasno „Il Friuli“!

Prepričani smo končno, da Italijani spravijo svoje zahteve pod streho do 2. ali 5. maja, kako pa bo s slovenskimi? Nočemo danes ničesar reči, ker hočemo počakati, kako skontea zasedanje. Bojimo se pa, da ne haš ugodno za nas....

Dopisi.

Komen, 21. aprila 1900. — Bodi, draga „Soča“, še takrat malce potrpežljiva in prijazna. Vem sicer, da ti ne preostaja ne prostora ne časa za dopise čisto lokalnega komenskega pomena, ker moraš — in sploh v današnjih burnih časih — pretresavati stvari splošnega interesa, širiti samozavest in samostojnost ljudstva, ki danes ječi zapeljano pod krutim jarmom nazadnjaskih brezprogramcev. Oprosti torej, če te nadlegujem. (Prosimo, nikakor nas ne nadlegujete. V sličnih rečeh je „Soča“ vedno na razpolaganje svojim somišljenikom, saj po tem načinu se jasni med ljudstvom. Ur.). Odgovorili bi prijateljem recte brezvestnim hujskačem okoli „Gorice“ najraje enkrat za vselej kratko: proti neumnosti se bojujejo tudi Bogovi brezvspešno. — Toda tu bi bilo molčanje ekvivalentno z brezpogojno kapitulacijo pred zaščitniki — teme in hudobije, in ljudstvo, ki ne pozna pravih razmer, in kateremu je občinska uprava deveta briga, bi moglo vzeti ostudno laž za golo resnico.

„Gorica“ z dne 20 t. m. je odprla svoje predale dolgemu dopisu iz Komna, v katerem se zavija resnica prav po receptu pobožnih „macherjev“ okoli „Gorice“. — Inspirator tega dopisa je šibkounni in šibkokolenasti I. iz S.; njega veleumni, pardon — veleneumni pomagač pa je neki črni gospodič v Gorici, ki biva nekje v Gosposki ulici. I. je identičen z isto osebo, ki je iskala zaščitje

pri jablanskem biku, torej je tudi jako razumljivo hvalisanje dopisa iz Jablanca. Da ne rabimo izrazov, ki so primerni ljudem, kateri diše tako čisto po bikovem hlevu — naj pripisuje I. le čutu dostojnosti, ki nas prevladuje.

K stvari! Že v prvih stavkih svojega dopisa je ta iz Jablanca pregnani bik v očiten navskrižju s svojimi načeli gledé izboljšanja gmotnega stanja naše občine. Na precej prozoren način pledira namreč za zboljšanje dohodkov organista, protičira moža, kateremu je škodovala nesitost in način, kako je brez vsakih vzrokov opustil orgljanje. Če bi imel ta I. kak upliven glas, bi gotovo v najkrajšem času preplaval vse s svojimi kreaturami, ne glede na to, če zaslužijo kaj ali ne.

Dopisnik iz Komna v „Soci“ št. 42, je glede občinskega sluga le resnici na ljubo popravil, kar je dopisnik „Gorice“ vedó neresničen napisal. Razburil pa se ni, in se še manj potegoval za osebo sluga. Potegoval se je le za stvar.

In to stori tudi danes, ker ni res, da ima občinski sluga poleg svoje letne plače in od prejšnjega županstva za leto 1900. potrjeno nagrado 60 K še kake druge pristojbinske dohodke. — Javni plesi — ki so pa pri nas bele muhe, ker so „kurja očesa“ gg. nunccev — prinašajo mu vsakokrat le 3 K., občini za dovoljenje pa čistih 40 K.

Gledé železnice čez Malidol bodi še enkrat vohunu rečeno, da bodemo imeli prav mirno vest, če tudi brezvspešno potrosimo svoto, ki jo je starasinstvo v ta namen dovolilo. Ako nas bližnja bodočnost tudi prepriča, da so bile naše prizadetve negativnega vspeha, imeli bodemo vendarle sladko zavest, da smo vse vporabili, kar je v naših močeh, da nismo štedili ne truda, ne denarja in ne časa v povzdigo gmotnega in kulturnega stanja naše občine. Prepričani smo pa tudi, da je vsaki trezno misleči občan z nami, ker če se mi ne gatiemo, tudi drugi nam ne pomagajo. Kdor spi, ta tudi rib ne lovi. Če kujemo železo, dokler je gorko, ni vse zgubljeno, ako pa molčimo, pa Komen železnice nikoli niti podišal ne bode.

«Dà», je nadaljevala oskrbnikova žena. «Včeraj, predno se je stemnilo, sem videla njeno služabnico pri nekem oknu, od koder mi z znamenji pravi, kaj se godi in česa potrebuje njena gospodinja. Takó mi je naznanila, da je bila mirna. Revica je že dolgo časa bolna».

«Hitro pokažite mi k njej, ker hočem jo videti koj, koj, vam pravim!»

Žena je oddala otroka dekli, in je rekla Marku: «Pojdite z menoj!» Šla je doli po nekih stopnicah, zavila na levo po nekem hodišču, dospela na neko dvorišče in šla čez. Prišla je v neko drugo hodišče, ozko, dolgo in temno. Po mnogokratnem zavijanju je konečno dospela v neko drugo dvorišče, majhno in samotno. Ondi je pokazala z roko neka okna, ki so bila visoko tam gori v nasprotni steni in je dejala: «Tam notri je s svojo postrežnico, katera je bila skupaj z njo privedena sem».

«Pojdiva takoj k njej», je dejal Marko in že je bil položil nogo na prvo stopnico neke stolbe, ki je vodila tje gor. A mahom se je ustavil, in je začel misliti. Na to je dejal ženi: «Ne, pojdite vi sama, jaz ostanem tu. Kajti, ko bi zagledala moškega... ko bi mene zagledala... Osrčite jo, recite ji, naj se pomiri, kajti kmalu bo videla svojo ma-

ter... in se vrne na svoj dom...? Recite ji, da sem jaz...» Toda ne, ne pravite ji nič o meni, ne izgovarjajte mojega imena. Govorite z njo, kar jo more potolažiti, obljubite ji vse, kar bo vprašala od vas».

«Pa ste li res prišli zato, da jo rešite!» je prašala boječje žena, «kajti srce mi ne pusti slepariti uboge revice...»

«Naj umrjem izobčen, in moje telo naj ne počiva v posvečeni zemlji, če ne govorim resnice».

«O, Bog vas blagoslovi!» je zaklicala žena, sklepa je roki.

«In še, da pridobimo kaj časa», je nadaljeval Visconte, «mej tem, ko stopite gori, stečem jaz in odpošljem sla do njenih starišev, da pridejo takoj semkaj». To rekši je šel nazaj po poti, po kateri je bil prišel, dospel v večje dvorišče, kjer je našel Lupa, in mu ukazal, naj koj zajezdi konja, in naj steče v Milan kolikor najhitreje more v najboljšim tekalcem njegovih hlevov, ter naj naznani grofu in grofici Del Balzo, da je hči najdena; naj prideta takoj v Rosate, da jo bosta videla in jo potem odvedeta seboj na svoj dom.

Med tem, ko je Marko to delal, je Pelagruova žena šla gori po stopnicah, prišla na mostovž, in stopivši k durim, skozi katere se je prihajalo v Bicine

sobe, je potrkala rahlo in se oglasila. Toda od znotraj ni odgovoril nikdo. Položila je uho h ključavnični luknji, a v sobah ni bilo slišati glasú in nikakoršnega šuma. Potrkala je močneje, klicala Lauretto, klicala Bice — vse zaman. Šla je k nekemu oknu, omreženemu z železjem, skozi katero se je videlo v drugo sobo. Potrkala je s prsti na steklene plošče, pogledala noter, klicala od tam sedaj služabnico sedaj gospodinjjo — nikakega odgovora. Vrnila se je k vratom ter tam trkala, tolkla in ropotala — zastoj ves trud.

Revico je oblihl mrzel pot po čelu. Kaj se je moglo pač dogoditi z ujetnicama? Pomislila je na Lodrisijevo pismo in preletel jo je mrz po vsem životu. Spomnila se je Marka in tedaj si je želela, da bi je zemlja požrla, takó se je bala stopiti pred njega s takim sporočilom. Kaj storiti tedaj? skriti se? pobegniti? — toda kam in kakó? In Visconte, ker je ni videl takoj, bi bil jel sumiti tudi na njo; in če bi se mej tem vrnil njen soprog?... Pogledala je proti nebu, in dejala: «Gospod, v tvojih rokah sem!» in na to se je z zaupanjem, izvirajočim iz dobre vesti, podala na tisto stran gradú, kjer je imel navado bivati Marko, ko se je vstavljal v tistem kraju.

— 133 —

MARCO VISCONTI

ZGODOVINSKI ROMAN

✱

Italijanski napisal Tommaso Grossi.

(Dalje)

Žena je boječje prebrala osodepolni list. Na to, padši na kolena pred Marka, je dejala vsa objokana: «Oh, imejte usmiljenje s tistim nesrečnim mojim možem!»

«Povejte mi, kaj pomenijo te besede?» jo je prekinil Marko.

«Da, povedati hočem vse, vse, kar vem».

«Vstanite in povejte!»

Reva je vstala vsa prestrašena, in vzdihujé je začela: Jaz sem mu pravila tolikokrat, prosila sem ga in rotila; sam Bog ve...»

«Povejte mi o Bici!» je zaklical Marko rjoveč. «Povejte mi, kaj se je zgodilo z njo? Ali je še živa?»

«Je živa, in je tu že čez jedca mesec časa», je odgovorila žena.

«Je živa! in je tu!» je ponovil Visconte, lové sapo.

Vi pa, klampinasti I., držite se, kamor spadate, sko ne hočete biti v vrsti onih, ki jih mlajši rod danes preklinja! Mislimo one, ki v kratkovidnosti in udani moči mamona — so dopustili, da se je sedež glavarstva, katero je bil določen za Komen. v Sezano spravil. Sploh pa razumete o železnici baš toliko, kolikor osel na skant! Držite se hleva, ker tam ste doma. — Da se strinjate z dopisom iz Volčjegrada, je čisto umevno, ker „gliha z gliho skup striha“, in z moralno in fizično pokveko se tudi le vi lahko ujemate. — Kar kvarite o „peku“, je pa potencirana neumnost, ker on nima nikakega vpliva pri občinskih in občinski upravi! Mogoče pa je, da bi ga imel preje in malce več kakor vi, ker treznejše misli!

Da nas davki in nezasišano visoke dokiade tarejo, da stokamo in se vijemo pod brezsrčnim pritiskom fiskusa, je gola in žalostna resnica.

Zatorej bodemo pa tudi vsakega kot našega misijo — bodisi makar kardinal Goriski — pozdravljali in prosljavljali, ki nas reši tega jarma. Toda tudi to, kar ste glede doklad omenili, ni vse resnično, ker za bolniške stroške prispevamo ne s 120% ampak z 82%. 50% za skupne občinske potrebe se ne plačuje v denarju, ampak se pokrije z robotami.

Doklada za šolski zalog, za skupne cerkvene potrebe, za bolnišnico itd. spada v delokrog drugih ne pa občinskih faktorjev. — Da gleda sedajšnja obč. uprava vedno na zboljšanje obč. gmotnega stanja, da dela, da varti na vse kraje in načine, je že na sebi umevno, in porok temu so nam že oni, ki so na glavi tej upravi, ker so oni največji davkoplačevalci. — Kdor pa trdi, da se brezpotrebno trosi, ali, da se koga v kvar občine protežira — ta je malovreden obrekovalac in zloben lažnjivec brez vsakega čuta poštenja.

Glede občinske potrošarine (daca) omenimo le, da ni res, da občina ima le 2000 K dohodka, ker se je ta znesek pri zadnji dražbi za 120 K. najemniku — in to le vsled odločnega potegovanja nekega novega starihine — zvišal.

Če bode I. pri prihodnji dražbi obč. užitnine počastil s svojo mogočno mošnjo našo obč. pisarno, in če pripravi dohodek te užitnine do zneska, ki ga je on navedel v „Gorici“, bodemo mu ne le jako hvaležni, ampak hočemo ga tudi imenovati spasitelja naše občine in epiteton „bik“, ki ga danes nosi, preide v večnost.

Slednjic omenjamo, da ne bodemo več odgovarjali takim in ednakim dopisom v „Gorici“, ker prvič proti jezuitski hudobiji in neumnosti je le klofuta in palica z vspehom porabljiva, in drugič nam je tudi I. tako neznan v vsakem oziru, da bi se mi le mazali — če bi se dalje na njegove neslanosti reagirali!

Na Gradišču, dne 24. aprila 1900. — Čislano uredništvo prosim, da objavi v svojem listu sledeči dogodek, da vidijo ljudje, na kako lep način se tudi javne dobrodelne ustanove zlorablajo v strankarske namene.

Evo ga: Dne 10. t. m. sem bil podpisani naprosil pismeno rensko posojilnico 20 gl. posojila za neko drugo osebo, kateri bi bil pisec teh vrstic porok. Načelnistvo posojilnice mi je bilo javilo po prošilu posojila, da sprejme mojo osebo kot poroka, ter posojilo dovoli, in naj se 22. t. m. predstvim z dotično osebo poobvodji posojilnice, g. župniku P.

Kaj čudno pa odseva to, da prošnja 10. t. m. je bila po neki osebi izročena gosp. poslovodji na Gradišču, ter istega dne t. j. 10. t. m. rešena tudi na Gradišču, in sicer negativno.

No, saj umem to spletko: odbor je poslovodja župnik P. in njegov verni zaupnik vikarij gradiški Ž. Čestitam izbornemu odboru posojilnice! Ker sem že omenil vikarja gradiškega Ž., naj še o njem nekaj spregovorim.

Čuti je, da nas gosp. vikarij zapusti za dlje časa, in mogoče tudi za vselej!

Želi si povikšanja plače (kongruje), in reenično je tuk. občinstvo, voljno znižati jo, kajti njegovo delovanje se ne more še polovičarsko šteti.

Ljudje umirajo brez sprejetja sv. zakramentov, otroci nimajo krščanskega nauka, spovedati ne more, ali pa noče, kajti pisec teh vrstic je bil poslan po cerkveniku do njega s prošnjo, da želi biti pri spovedi, ali bilo mu je odpovedano, češ, da ne more.

Nov davek pa si je že umislil, namreč pobiranje jajec se pred velikonočnimi praz-

niki, in spovedne (pobotnice) bode pobiral že 30. t. m. mesto po 24. maju, kakor navadno, seveda zato, ker 1. maja menda odide v toplice in bi mu tako z listki združena jajca odšla. Srečno pot, gosp. nunc!

Vrnem naj se k prvemu nuncu in posojilnici: Zaupaje načelnistvu posojilnice na poznejša poročila po prošilu posojila, več nego fanatičnemu poslovodji, sem bil gotov, da se prošilca vendar reši iz denarne stiske, hitiva rečenega dne v Renče že tretjkrat k župniku P.

Ali kako naju je osupnil odgovor, da ni denarja v blagajni ravno ta hip. Poprosil sem podpisani na to g. poslovodjo župnika P., naj mi da obrazec, na katerega se podpisem kot porok, in prošilcu samemu pozneje, ko bode denar, izroči dotični znesek rekoč, da jaz ne morem toliko polti v Renče žrtovati, ker mi čas ne dopušta. Dobil sem osoren odgovor: Vam ne dam denarja! ne zato, da Vam ne zaupam, ampak zato, ker ste pohujšljivec.

Na moje zahtevanje natančnejšega pojasnila te izjave, predbaciva mi g. župnik protiahtenja ob času volitvi v drž. zbor, ter pohujšljivo vedenje v gostilni g. Hebata v Renčah.

Ker se nisem čutil krivega onega očitanja, ter prevedel, da sega s tem gosp. župnik v moje prepričanje, me je segrelo, da nisem mu zaostal nobenega odgovora, seveda celó pikri so bili, tako da g. župnik je hotel iz trnega postati bel, in ker si drugače ni vedel pomagati, nama je zapovedal odhod, kar se je tudi takoj zgodilo, poslovivši se s primernim pozdravom.

Ali hočete se nadaljevati, gosp. nunci, s svojim terorizmom? Vedite, da so časi minuli, tako skodujete le sami sebi in pa veri. — Za Boga, ali hočete prav zadnjo iskrico zaupanja v Vas in vero izriti iz srca slehernega?

Recite se, da to ni strankarstvo? Očitata strankarstvo drugim, pa ste sami najstrastnejši fanatični strankarji!

In taki možje bi radi dobili v svoje roke tudi ljudsko posojilnico v Gorici, da bi laze svoje pogubne naklepe terorizma izpolnjevali, in laze uničevali one uboge kmeterpine in druge, kateri bi ne hoteli v njih roge trobiti. Bog nas varuj še tega zla, potem pa nam res ne ostane drugega nego obup. Ivan Peric, m. p. posestnik.

Iz Ajdovščine. Dne 23. t. m. je dospel novi, dolgo pričakovani župnik gosp. Cigoj Jožef v Ajdovščino, kjer ga je starasinstvo in drugo občinstvo prijazno sprejelo.

Vsled smrti blagega in nepozabnega g. Dugulina je bila naša župnija celega pol leta osiročena. Župnijski urad je vodil sturjski g. župnik, a sveta opravila opravljali so večinoma preč. g. oo. iz sv. Križa, kojim gre posebna zahvala za njih postrežljivost in trud, posebno pa preč. o. gvardijanu Kemperletu. Njegova obče pripoznana priljubljenost, njegova točnost v izpolnjevanju svojega poklica in njegovi jako zanimivi govori so privabili marsikojega, celó takega poslušalca, kateri navadno ne gleda rad cerkve od znotraj. — Tudi od novega župnika upamo, da bode vreden naslednik rajnega g. Dugulina, kateri je prav dobro poznal duh časa in ljudstva, ter se po tem ravnal. — V tej nadeji mu kličemo „Dobro došel“!

„Glas občinstva“.

Domače in razne novice.

Smrtna kosa. — Danes po noči je umrla v 16. letu svoje starosti g. čna Kristina Komel, sestra bratov Komelov na Ajsevici. Pogreb bo jutri na Lokah. Pokojnici večni mir, preostalom sožalje!

Odvetniški izpit je napravil v Trstu dne 24. t. m. g. dr. Alojzij Kokalj, odvetniški koncipijent v Ljubljani.

Deželni zbor goriski bo imel danes ob 5. uri pop. sejo po 19-dnevem počitku; zato pa bo na dnevnem redu 57 točk, in sicer: 1. in 2. utemeljevanje Venutijevga predloga zastran železnice po Soški dolini in zastran učiteljskih plač; 3. do 41. poročila finančnega odseka o računih in proračunih raznih zalogov in zavodov (gola formalnost!); — 42. do 57. poročila deželnega odbora, in sicer: 42. poroč. Verzeznassi o razredbi nekaterih cest; 43. dr. Abram, o premembi §§ 8 in 21 cestnega zakona; 44. dr. Verzezn., o podpori 800 kron prof. Maionica, da pojde v Pariz na razstavo. (Ta pa zna);

45. dr. Tuma, o izbrisu dolga gl. 349'24 bivši užitinski zadrugi tolminski; 46., dr. Tuma, o denarni zvezi do 200.000 kron; 47., dr. Tuma, zastran prispevka 20% za obmejne ceste na Kanelskem; 48., dr. Tuma, zastran prispevka 4400 kron za cesto od Ročinja do Kambrezkega; 49., dr. Tuma, o podpori 3600 kron za občinske vodovode; 50., dr. Abram, o podpori 8400 kron za braniško cesto; 51., dr. Abr., zastran izločitve županij Štjak in Kopriva iz kopenskega pod sežanski sodni okraj; 52., dr. Verzezn., o letnem donesku kr. 78'64 za vzdrževanje mejnega mostu pri Bračanu; 53., dr. Abram, o povečanju podpore do 6000 kron za pogozdovanje Krasa; 54., dr. Tuma, o podporah za uravnavo vodnih tokov med Kobaridom in Tolminom; 55. do 57., dr. Verzezn., o podpori 200 kron Kocj. Delneriju za obiskovanje sirarskega tečaja v Lodiju, o ustanovi 3. učit. mesta na obeh dežel. kmet. šolah, in zastran neklih poprav na poslojpu ital. oddelka.

Pač dolga vrsta. Ali gospodje so že tako ur-dili, da bo vse le na kratko. — Poročila deželnega odbora so nekatera precej važna; opozarjamo posebno na točke dr. Tume in dr. Abrama.

Častni diplom in svetiljo, katero je dobila v konkurenčni razstavi v Lionu v novič tvrdka T. Fröhlich, prva kranjska eksportna pivovarna na par na Vrhniki, je razstavljena v izloznom oknu trgovca g. Ivana Drufovka na Travniku na ogled slav. občinstvu. Razun teh odlikovanj je dobila omenjena tvrdka tudi na razstavi živil v Parizu pred kratkim častni križ mesta parizkega za svoje izdelke. Kakor je torej razvidno, se omenjena tvrdka resno trudi, da bode z dobrim pivom svoje naročnike lahko postrezala. Omenjena odlikovanja imajo tem večjo važnost, ker so pri gori omenjenih konkurenčnih razstavah bile zastopane skoraj vse večje avstrijske in zunanje pivovarne.

Nadzorstvo „Goriške ljudske posojilnice“ naznanja tudi tem potom, da so računi in bilanca članom že od sobote na pogled v smislu § 30. pravil.

Občni zbor bo v nedeljo ob 9. predpoldne v dvorani „Slovenske Čitalnice“. — Ker bo, kakor je videti, veliko pooblastil in utegne pobrati par ur le konstatovanje udeležencev, vabijo se vsi oni, ki imajo več pooblastil, da se izkažejo že poprej v posojilničnem uradu, kjer se pooblastila pregledajo, dopolnijo itd. Vsako pooblastilo mora nositi število zadrugne knjižice. — V Gorici, 24. aprila 1900. Nadzorstvo.

Prof. Čebular se ne miruje. Svojo ignoranco o društvu, v katerem je bil načelnik nadzorstva, svojo blamažo na občnem zboru in kar mu je sledilo hoče pokriti s tem, da sele zdaj pridno cita pravila „Trgovsko-obrtne zadruge“, katerih prej ni nič poznal. Vspeh teh studij je celo stran dolga razprava v zadnji „Gorici“. — Kar prof. Čebular ondi resničnega pripoveduje, to so člani ravnateljstva že od početka vedeli in tudi izpolnivali, in po vrhu se vse ono, česar prof. Č. ne razume in nikdar ne bo razumel. — Nas pa ni volja, da bi ubijali prof. Č. sele abc v glavo, zato se tudi ne bomo mnogo bavili z njegovo izjavo. — Rečemo pa, da ta g. profesor je silno predrzen mož. Kar je po več pričah dognano, in on vé, da so pričte tu, — vendar zopet in zopet nekaj trdi ali taji, kakor ugaja nasprotnikom „Trgovsko-obrtne zadruge“. Človek ne bi verjel, kaj vse si upa brbljati tek „odgojitelj mladine“, kakor je g. prof. Čebular! — Da, če bi bili vsi odgojitelji mladine taki možje, potem je res najbolje, da se šole zapró, ker iz takih rok ne moremo pričakovati dobrega sadu. Ako ta srboriti „odgojitelj mladine“ pričakuje, da napišemo jedno celo „Sočo“ samo zato, da bi svetu predstavili in dokazali njegove neumnosti v zadnji „Gor.“, se jako vara. Kdo bo to čital, ako bi hoteli mi tudi pisati?

Prof. Č. naj si vendar enkrat zapomni: Kar je klobasal na občnem zboru, ni bilo nikako poročilo nadzorstva, on je svojo oblast zlorabil po navodilih one politične stranke, ki bi rada vse uničila, kar ni brezpogojno v njenih rokah. Druzi člani nadzorstva so nedolžni za te njegove kozle, naj jih torej nosi sam!

Dostavljamo, da Gabr. in dr. Tuma nista nikogar odslovila, marveč soglasno občni zbor. Gosp. B. F. je bil tudi izpuščen, ker se je sprejelo načelo, da se volijo le trgovci in obrtniki, in ker vemo, da mu je bilo to ljubo. Da je bilo ono poročilo

skrajno neljubo Tumi in Gabr., je le izrodek Čebularjeve bolne domisljije. Ni nikakega vzroka, zakaj bi jima bilo ono poročilo skrajno neljubo, ker se njiju prav nič ne dotiče! — Prof. Čebular si lahko shrani za zrcalo nazore o „skodi“, ker dokazujejo le „Goričansko“ slabo voljo, drugega pa nič! Da ima cela banda veliko slabe volje, škodovati na vseh krajih in koncih, to vemo. Prav, da poznamo tudi prof. Čebularja. Naj pa ne misli, da nam njegova slaba volja imponuje. Bog!

K letošnjim orožnim vajam bodo poznani rezervisti iz let 1891., 1893., in 1895. ter nadomestni rezervisti iz let 1890., 1891., 1893., 1895. in 1897., ki se niso napravili treh orožnih vaj, in končno vsi tisti, ki imajo še nadomestiti orožno vajo lanskega leta.

Trčila sta drug ob drugega včeraj popoldne ob voglu ulice Leoni stavbeni podjetnik F. na kolesu in neki izvošček. Kolesar je padel; dobil globoko rano na čelu blizu senca, na glavi, kamor mu je stopil konj, in desno nogo mu je pretisnilo. Dobil je sicer potrebno zdravniško pomoč, ali nevarnost za življenje ni majhna.

Naš podlistek. — Za naš podlistek: zgodovinski roman Marco Visconti vlada med našimi čitatelji veliko zanimanje, posebno sedaj, ko se dejanje najlepše razvija. Roman iz peresa pisatelja Tomaža Grossija je po svoji vrednosti tretji v vrsti najboljših italijanskih romanov ter pisan tako občutno in pristrčno, da se mu more v tem pogledu primerjati le malo drugih romanov.

Podlistek teče že proti koncu, zato opozarjamo naše p. n. čitatelje in sploh ljubitelje lepe knjige, da izide roman Marco Visconti v posebni knjigi „Svetovne knjižnice“, za katero se že sedaj sprejemajo naročila.

Najemniški krajcar (soldo pigioni). V terek je prišla deželnemu odboru Najvišja odločba, s katero se pooblasta občina mesta Gorice za nabiranje najemniškega krajcarja po 1% k stanarini. To bo neslo občini na leto okoli 10.000 K. Za letos poberejo to najemnino na podlagi že navedene določbe, za prihodnje pa na podlagi deželnega zakona, katerega načrt je pri deželnem zboru v pretresu.

Tako je zagotovljen goriski občini lep dohodek 10.000 K. Na magistratu si manejo roke, ker se s tem opomore mizernim mestnim financam, stranke, ki imajo stanovanja v najemu, pa zadene ta najemniški krajcar prav izdatno, in marsikdo se bo jezil nad prezornim mestnim gospodarstvom, ki nalaga strankam sedaj ob veliki splošni draginji še ta davek.

Da vsemogočni gospodje na goriskem magistratu gospodarijo skrajno slabo z dohodki, to je tako znano, da o tem čivkajo že vrabei po ulici Municipio; zato so si poiskali novih dohodkov z najemniškim krajcarjem. Župan Venuti, ki bo letos zopet kandidat v 3. razredu pri občinski volitvah ter bo brez dvojbe po izvolitvi odbran zopet županom, je tega davka neizmerno vesel, in slučaj je bil nanesel, da v odsotnosti bolnega dr. Maranija v zadnji seji je poročal baš on v imenu dež. odbora o načrtu za pobiranje najemniškega krajcarja. Vesel je bil tačas dr. Venuti, če pa bodo veseli prebivalci Gorice na sploh radi tega novega davka, to je pa drugo vprašanje.

V odgovor „Gorici“. — Na moj članek je „Gorica“ odgovorila. Ta odgovor sam pa je za razsodne ljudi najboljši dokaz, da je moj članek stvarno nedotakljiv; zato se „Gorica“ zvija in zvija, stiska in stiska razloge, s katerimi bi odvrnila čitatelja od jedra in ga motila z lupino. Težak posel, posebno za tako neokretne ljudi!

Takoj v početku, kjer govori o sedanji „kapitalistični struji“, ki pa ne daje več dobička nego v blagoslovljenih letih Berbuč-Gregoričevega diletantstva, pravi to-le: „Manjši dobiček je dokaz, da požró upravni stroški precejšen del čistega dobička“.

Jaz popolnoma priznavam, da so danes upravni stroški veliki, ker drugače biti ne more. Danes je posojilnica vse nekaj drugega nego je bila za Berbuč-Gregoričeve „zlate dobe“. V ta dokaz se ne bom niti danes posluževal števil o prometu, dasi tudi te dokazujejo delo v posojilnici, marveč govore naj — hranilne vloge. Tisto nesrečno leto torej, ko je zapustila posojilnico Berbučeva zveza, je bilo — čujte in strmite — celih 47.404 gl. hranilnih vlog; l. 1891. pa, ko jo je zapustil „ljubljenec naroda“ dr.

Gregorčič, jih je bilo — čitajte! — 62.338 gld., dočim jih je danes nad 660.000 gld., torej desetkrat več, torej tudi desetkrat več dela. Za tako delo so potrebni uradniki! Hvala Bogu, da ima danes posojilnica tako spretno in tako vestne uradnike, da smo v tem pogledu lahko zadovoljni in mirni.... Sprva torej ni bilo treba uradnikov, ker bi ne bili imeli kaj delati, dokler so posojilnico vodili nespособni ljudje: upravni stroški so bili torej majhni, pa tudi posojilnica je bila prava reva. Danes pa je posojilnica ponosna gospa vkljub velikim upravnim stroškom. Jaz bi želel naši posojilnici še — desetkrat večje upravne stroške, če tudi bi bil dobiček le petkrat večji!

Jaz sem dejal, da lanski dobiček znaša okoli 8200 gld., a „Gorica“ ga je znižala na 7221 gld. — Nikdo ni imel prav, ker dobiček znaša 8570 gld. 10 kr., torej več nego sem jaz povedal..

Da so se znižale l. 1895. obresti za 1/2%, pripisuje „Gorica“ zaslugi tedanjemu predsedniku. Bodi: Jaz rečem le toliko, da dr. Tuma in jaz sva bila v ravnateljstvu odločno za znižanje, pristaš „Gorice“ pa krčevito za — staro obrestno mero! Zmagala sva — midva!

Gledé deležnine 6% sem pojasnil že zadnjič! — Priznavam, da je juridično sporno vprašanje glede teh 6%. Toda resnica je, da se sklep skupne seje nikdar ni razveljavil. Na podlagi istega sklepa so bili rodoljubi vabljeni v uradnem razglasu, naj pristopajo z deleži itd. — in res se jih je oglasilo nad 1900 v veri, da dobé 6% deležnine, ki jim tudi tiče. — Toda „Goričanom“ gre samo za to, da sejejo spor in razdor na vsej strani. Zato hujskajo zdaj proti deležnici 6%, dasi dobro vedó, kakó — krivični so. Oni vedó dobro, da potrebuje naša posojilnica večjo garancijo, katero dobi z novimi deleži; a deleže se dobi z višjo deležnico, saj po 5% dobi danes clovek na različne načine. Kdor pa daje denarnemu zavodu — jamstvo, garancijo, in sicer z večjimi svotami, hoče imeti tudi nekaj odškodnine. In 1% več je malenkost!

Malenkost! Toda „Gorica“ je naredila iz malenkosti — 6000 gld., čes: kar 6000 gld. dobi rezervni fond manj! — In kaj je res? Razloček za celo leto 1899. ne znaša dosti nad — 400 gld., a iz teh je naredila „Gorica“ nakrat 6000 gld., dočim znaša vsa deležnina od 6026 deležev le 3147 gld. 90 kr. Toda „Gorica“ piše za ljudi, ki nič ne mislijo, in za nje je tudi taka „farbarija“ dobra.

Kakor je „Gorica“ v tem slučaju stevalo povečala, ker jej je kazalo, tako je v prejšnjem napadu jedno stevalko izpustila, ker jej je tudi tako kazalo. Hotela je namreč dokazati, kako majhen je bil l. 1885. promet in kakó velik dobiček v primeri z l. 1898.; rekla je namreč, da je bilo l. 1885. prometa 1598 gld., dočim ga je bilo desetkrat več, t. j. 15.948 gld. „Tiskovni skrat“, na katerega bi se utegnili izgovarjati, je naredil njim v korist 10 krat manjši promet, zadnjič pa 10 krat večjo svoto, katero prejmejo deležniki. Kako — pošteno!

„Gorica“ daje zaluje, da „se je pozabil prvotni namen posojilnice“ itd. — O tem bo treba napisati večjo razpravo. Tu rečem le: resnica, „Goriška ljudska posojilnica“ je napredovala takó, da bi mogla stati na čelu vsem denarnim silam našega ljudstva. Za „prvotni namen“ skrbi danes že veliko manjših posojilnic, naša „Goriška ljudska posojilnica“ pa je danes denaren zavod v večjem štilu. — kakoršnega Slovenci nujno potrebujemo.

Na osebne napade in neslana sumničanja ne odgovarjam.

Končam: Semeniska profesorja dr. Gregorčič in dr. Pavlica sta pričela v tako težkih finančnih razmerah spletkarski strankarski boj proti sedanjemu redu v naši posojilnici. — Ako bi hoteli „Sočani“ biti egoisti, bi posojilnico pustili iz rok ter preložili vse svoje denarje v „Trgovsko-obrtno zadrugo“. Kaj bi se zgodilo, ni težko uganiti. — Ali ker nam je „tího delovanje“ Gregorčičevo že prineslo ta boj, ga moramo dobojevati, ker le mi moremo posojilnico rešiti: v rokah Gregorčič-Pavlica pa bi propadla, ali pa bi postala podružnica — „Monta“. Zató odpor od naše strani, odpor s postenim, zakonitim orožjem. — Pozorno pa sledimo zahrbnemu rovanju nasprotnikov. Imamo tudi podpricana dejstva o grdih,

nezakonitih, kazni vrednih sredstvih. Naj gospoda okoli „Gorice“ ne misli, da je njej vse dovoljeno. Pred svetom in pred zakonom bodo odgovarjali za svoje spletkarije.

A. Gabršček.

„Hellovec“ na jugu. — V nekem berlinskem listu pod rubriko „Tägliche Rundschau“ smo čitali dopis iz Trsta od 9. t. m. iz peresa nekega „heilovca“ dr. Saalfelda nekje iz „Tajna“. Ta mož govori o Solnograskem, Koroškem, Kranjskem, Trstu, itd., gorori pa vserod le v veliko-nemškem štilu. Ta mož je eden izmed glavnih stebrov „Sprachvereina“ v Berlinu, ki od časa do časa pride v Avstrijo, delat propagando za veliko-Nemčijo in za Bismarka. Najbolj mu je ugajalo v Celovcu, ker drugodi še ni našel tako velikanskega zanimanja za Bismarka kakor baš v Celovcu, dasi trdi, da tudi drugodi med Nemci, koderkoli je bil, vlada Bismarkov duh, da ti ljudje čutijo z Nemčijo, „ker v nemško-avstrijskih srcih je vcepljen kal, v katerem počiva krasna Bismarkova zetek“. Mož govori tudi za nalašč o Bismarku, ker ve, da s tem napravi efekt, in deklamuje pesem, katere skoncuje: da Nemci se boje le Boga tam gori, drugače pa nikoga na svetu. Možu se vidi vse nemško, kamorkoli obrne pogled, ali kar slísi in občuti, in ko je prišel v Trst, so ga celo vrabci pozdravili po nemški („und deutsch jubelt ihm aus Lorbeerhecken der Finken Schaar entgegen: „Zizizirenzizipah!“).

Kakor se vidi iz tega, je ta mož eden izmed tistih, ki hodijo v Avstrijo, delat sistematično med Nemci za velikonemško idejo, ki je naperjena proti državi, in tako celo govori javno. Vlada vse to dopušta, ali ako bi prišel med nas kak Rus ter bi spregovoril kako besedo o veliki Slaviji, takrat pa bi bilo vse po koncu in ječe bi se polnile....

Listnica. — G. dopisniku iz Bosne: Dopis smo sicer prejeli, ali je došel prepozno, tako da ga ne moremo priobčiti, kar bi bili drugače storili. Ne vemo, kje je pismo zakasnelo. Prosimo, le poročajte nam tudi v bodoče o tem ali onem, kar se Vam zdi vredno za list. Zdravi!

Razgled po svetu.

K položaju. — „Der Süden“, glasilo slovensko-hrvatskih drž. poslancev, pravi gledé na napovedano češko obstrukcijo, okoli katere se vrti ves položaj, to-le:

„Naj še počakamo! Doslej smo se zadovoljevali s takim odgovorom in smo zvesto pomagali bratom v njih boju za jednako-pravnost, tako, da smo vzvišeni nad sum, da ne bi bili slovanski vzejemnosti in našemu zavezništvu z narodom češkim doprinesali dovolj žrtev. Ali kakor je v življenju posamičnika trenutkov, v katerih mora na vsa tolažila z bodočnostjo odgovarjati s kategoričnim: „Do tu in ne dalje!“ — tako je tudi v življenju narodov trenutkov, ko mora na take zahteve odgovoriti z odločnim „Non possumus“. Mi Slovenci smo dospeli do te točke. Mi ne moremo več čakati! To nam prepovedujejo gospodarski in narodno-politiški ozi: Ako nam pomoč ne pride skoro, bi nam mogla priti prepozno.

„Süden“ slika, v kaki stiski in bedi se nahaja naš narod — gospodarski in politiski. Mi potrebujemo centralnega parlamenta, zato ne moremo slediti paroli Čehov za obstrukcijo, zlasti, ker smo videli, da se z obstrukcijo prepreča le rešenje ljudskih potreb, dočim se takoiemenovane državne potrebe vsejedno rešujejo s pomočjo § 14. Mi potrebujemo parlamenta za obrambo narodne stvari in gospodarskih koristij, zato bi bilo blazno, ako bi sodelovali na tem, da se zaustavi parlamentarna masina“.

„Slovenec“ pa prinaša z Dunaja dopis, v katerem čitamo:

„Napovedana obstrukcija Mladočehov proti gospodarskim predlogam Körberjeve vlade, posebno proti znani železniški predlogi, je provzročila pri slovenskih poslancih in cellem slovenskem narodu največje presenečenje in največjo vznemirjenost, kar potrjujejo vsi slovenski poslanci, ki ob raznih prilikah pridejo na Dunaj. Znano je, da se za Slovence od Badenijevih časov sem ni prav nič zgodilo, ne v narodnostnem in ne v gospodarskem pogledu. Kot zavezniki Čehov so Slovenci celo vrsto leto zadržavali svoje postulate in zahteve na ljubo slovanski solidarnosti in obstoju desnice.

Ta resignacija pa z ozirom na železniško predlogo in investicijski proračun pri slovenskih poslancih ni več mogoča, ker ne smejo škoditi materijemu svojemu lastnemu narodu. Dežele, v katerih prebivajo Slovenci, so ubožne, in ne morejo dalje prenašati zamenjanja v gospodarskem oziru, posebno še tedaj, ako je namen, ki ga hočejo doseči Mladočehi z obstrukcijo, popolno problematičen. Z obstrukcijo bi Mladočehi le škodili slovenskemu narodu, svojemu lastnemu pa tudi ne mnogo koristili ne glede na neljube posledice, ki bi jih imel razpad desnice za vse avstrijske Slovence. Menimo torej, da smemo apelovati na Mladočehe v ime slovanskega bratstva in v ime naše zavezniške zvestobe, naj opuste nameravano obstrukcijo proti gospodarskim predlogam vlade v našo in svojo korist.

Mladočehi naj pomislijo, kak pomen bi imelo preprečenje železniške predloge. Morda bi obstrukcija pokopala cel železniški projekt za celo vrsto let. Te predloge ni mogoče uveljaviti s pomočjo § 14., kakor se je to dogodilo pri ogerski nagodbi. Ako Mladočehi po pravici jednako vsej desnici zvrčajo vso odgovornost za neugodno pogodbo nemški levici, naložili si bodo sedaj sami še večjo odgovornost, in sicer brez vsakega povoda!

Mladočehi imajo sicer dovolj povoda za opozicijo proti vladi, dobro pa tudi vedo, da ne morejo doseči svojega namena z obstrukcijo. Ko bi pričeli obstrukcijo samo iz taktičnih razlogov, bi je ne mogli niti opravičiti, kajti z odklonitvijo ali obstruiranjem investicijskih predlog bi Mladočehi ne kaznovali vlade, marveč le prebivalstvo, ki pa ni ničesar zakrivilo“.

Vse to — naj se sodi kakorkoli — je jasna slika nezdravih političnih razmer v Avstriji, do katerih smo srečno prispeli po krivdi z raznih strani.

Deželni zbori bodo zaključeni dne 5. maja. Ministerski predsednik Körber je obvestil vse deželne glavarje in namestnike, da do tega dneva naj dovrše deželni zbori svojo nalogo. Pričakujemo, da naš goriški deželni zbor bo zboroval tudi do tega dne, ker ga čaka še premnogo dela.

Iz deželnih zborov. — V koroškem deželnem zboru so sprejeli načrt zakona, po katerem se uredi učna doba na ljudskih in meštanskih šolah tako, da traje šolsko leto v krajih brez srednjih šol 46 tednov ter prične redno po Veliki noči. Velike počitnice trajajo od 15. sept. do 2. novembra.

V kranjskem dež. zboru so zahtevali slovenske paralele na realki, na višjem gimnaziju v Ljubljani pa slovenski učni jezik za krščanski nauk, matematiko in naravoslovje. Italijani že govore o „pretese degli sloveni“!

Znanstveni načrt za Češko in Moravsko namerava vlada predložiti drž. zbornici na vsak način. Sodi se, da odločujoči činitelji ne mislijo na tisti veliki prevrat v državi, o katerem se je v poslednjem času veliko govorilo, pač pa bo razpuščen državni zbor, ako prično Čehi z obstrukcijo. — Čehi se pravzaprav še niso odločili za obstrukcijo, bili pa so zadnje dni odlični njihovi zastopniki na Dunaju, kjer so se posvetovali z merodajnimi krogi. Po tem in pa kakor nanesel slučaj si uredé svoje postopanje v drž. zbornici.

Vojna v Južni Afriki. — Iz Kapstadta brzojavljajo, da vojna sodnja je obsodila 37 ustavev na kazen v ječo, in sicer po 5 let in po 3 leta. — Iz Wakkersstroma poročajo, da vlada tamkaj po večini mir, le Buri od časa do časa streljajo na angleški tabor, ali brez posebnih posebej. — Angleške čete se približujejo Wepeneru vedno bolj in bolj. — Pri Glencoe prihajajo Angleži v boj z Buri. Tako so imeli Angleži tam dne 25. t. m. najbrže izdatne izgube. — O bitki pri Bloemfonteinu poročajo, da ni bila ugodna ne za eno ne za drugo stran, in da zgube so bile na obeh straneh neznatne. Angležem se je posrečilo dobiti v svoje roke vodovodne zgradbe v Bloemfonteinu. — Do kake znatnejše bitke v zadnjem času ni prišlo.

V avdienci pri papežu je bil zadnje dni galiski namestnik grof Piminski. Konferenca je trajala izredno dolgo časa.

Grofica Lonyaj je bila z možem tudi sprejeta od papeža v avdienci, in sicer z najvišjimi častmi. Obljubil jej je, posredovati pri njenih kraljevskih stariših za pomirjenje. Grofica je bila gjenjena.

Za njo je bil v avdienci praški nadškof.

Glad v Indiji. — Resna nevarnost je, da v Indiji, posebno v državici Bombay, od stradanja ponre okoli 6 milijonov ljudi. Kraljica Viktorija je prišla „oblažiti“ Irce s svojim posetom, Indijane pa pusti umirati gladi, da tim lože trosi novce za roparsko vojno v Afriki.

Raznotero. — Poznati francoski stotnik Dreyfus prebiva sedaj za pol leta v Collognyu ob genfskem jezeru. — V Budimpešti je nastal požar v borzi. Vsa gasilna društva so na delu, ker gori že ves dan. — Na zagrebškem vseučilišču so bili vzismkem tečaju 4 slusatelji iz Kranjske, 3 iz Štajerske in 3 iz Primorja. — Umrl je angleški vojvoda Argyll v starosti 77. let. Bil je večkrat minister.

Izjava.

Ker se je v zadnjem času začelo javno pisati o „neki solkanski firmi I. D., katere je „po cellem Goriškem zaslula“, in sicer o odprtem kreditu podpisane tvrde, dovoljujem si dati v javnost naslednje pojasnilo.

Res je, da uživam pri sl. „Trgovsko-obrtni zadrugi“ v Gorici odprti kredit v znesku do 20.000 kron, kateri mi pa služi samo za eskomptiranje menjic mojih odjemalcev; to prav za prav ni nikak dolg. Jaz dobivam od nekkih odjemnikov za „blago gotovino“, — od drugih pa menjice, katere so tudi gotov denar v času zapada; te moje menjice zapadejo pa v roku od 3-6 mesecev. Menjice (rimese) držim jaz navadno v svojem portefeuille-u in v slučaju potrebe gotovega denarja eskomptiram jih pri sl. „Zadrugi“. Za primer hočem navesti, da sem leta 1899. okoli 50.000 kron menjic eskomptiral pri sl. „Zadrugi“, ka-

tere so bile vse do zadnjega noveca plačane.

Torej te menjice mora plačati dolični moj odjemnik in jaz sem tu le kot grant (porok), da menjice bodo za gotovo plačane. To pa lahko garantiram, ker vsakega mojega odjemnika dobro poznam, ker jih večkrat osebno obiščem.

Kot garancija za moje menjice služi sl. „Trgovsko-obrtni zadrugi“ sledeče:

1. 3 deležev, za katere je vplačano črez 1.000 kron
2. zavar. polica za življenje 6.000 „
3. „ „ proti neugodam 10.000 „
4. „ „ „ ognju 30.000 „

skupaj 47.000 kron.

Vse to sem vinkuliral in izročil sl. zadrugi, da ona hrani in pazi, da se redno plačuje. Zraven tega pa sem se obvezal — kar tudi brez obveze vsaj enkrat v letu napravim — in to je moj inventar, kateri je bil zadnjič sklenjen ter predstavljen sl. „Trgovsko-obrtni zadrugi“ 23. februarja 1900., v katerem se razvidi, da je moje čisto premoženje (pasiva odbita) iznašalo kron 36.646'06. Je li torej prav, da se jedna firma, katere je pred 10 leti s prav malim kapitalom začela in danes zamore predstaviti tako bilanco, javno po časopisih vlačí, ter da se s tem trudi škoditi njenemu ugledu, med tem ko me vsi osebno, kakor tudi iz možnih inseratov v domačih časnikih, dobro poznajo in bi se gospodje lahko natančneje informirali, predno so začeli napadati mojo firmo!

Sl. „Trgovsko-obrtna zadruga“ mora vsak hip potrdati resničnost mojega pojasnila. V Solkanu, 25. aprila 1900.

Ivan Doljak,

odlikovani tovarnar poštstva.

Dostavek uredništva. — S tem je menda dovolj pojasnjena ta toli delikatna afera, g. Doljaku v čast. — Menjice, katere on eskomptuje, niti niso njegov loig, marveč toliko blaga je on že prodal, ima torej toliko od drugih trgovcev prejeli. Ker so ga začasno zadovoljili mesto z gotovino le z menjico, kar je navadni trgovski običaj; ko on n. pr. denar potrebuje: založi menice pri „Zadrugi“, ki mu denar izplača... Tako delajo ljudje po cellem svetu, le naši obrtniki in trgovci se prav malo. Gospod Doljak je reč boljše razumel, a ker takih trgovskih operacij prosvitljeni razum prof. Čebularja ne doseže, zato ves ta skandal!

Narodno gospodarstvo.

Obrtni muzej. — Pred dobrimi 14 dnevi (št. 42. „Soče“) smo pisali o — trgovskem muzeju ter pojasnjevali čislanim čitateljem njegov namen.

V poslednji številki pa smo priobčili pravila — obrtnega muzeja konstatujoč dejstvo, da se je odbor „Trgovskega in obrtnega društva za Goriško“ odločil v svoji 16. seji ustanoviti in vzdrževati obrtni muzej. Ni bila mala radost za nas, objaviti to novost! Napeto in pozorno sledimo gibanju trgovstva in obrtništva v naši deželi. Vsak vseh, vsaka nova drobtinica je nam dobrodošla! Vesti o mizarški zadrugi v Gorici, kateri se pa od strani merodajnih oblasti delajo vse mogoče ovire, o stolarski zadrugi v Kobaridu, o klesarskem društvu na Nabrezini itd. so nam zelo, zelo dobrodošle; naznanjajo nam, da zasijejo tudi k nam lepsi časi boljše bodočnosti.

In sedaj — obrtni muzej! Kdo ne bi vskliknil vesel: izvrstna misel, fina ideja! Res, prav lepa misel. Pospeševati se hoče naša mala obrt! Kako? Pravila pravijo: 1.) da se daje malim obrtnikom priliko z razstavljanjem njihovih izdelkov, pokazati, kaj zmorejo; 2.) da občinstvo vidi, da je tudi naša mala obrt vredna vsega zaupanja. Torej: dati se hoče malim obrtnikom prilika, da pokažejo svoje zmognosti, svoje znanje. Priredi se nekaka stalna razstava, kjer bodo vsakomur na ogled najrazličnejša dela in izdelki naših malih obrtnikov. Kdor pozna vrednost reklame, poreče: najboljša reklama je razstava. In eto: tu bo stalna, vedna reklama naše male obrti. Dalje: občinstvo naj vidi, da je tudi naša mala obrt vredna vsega zaupanja. Mala obrt je tekem časa sama sebi zelo škodila ter na razne načine sama povzročila, da je občinstvo izgubilo y njo zaupanje. To je treba popraviti. In obrtni muzej bo skušal pri tem „popravljanju“ pomagati. Rečemo pa že danes prav lahko, da bo njegova pomoč prav znatna.

Obrtni muzej pa s tem se ni zadovoljen. Hoče se več! V obrtnem muzeju se hoče še pokazati razvitek naše domače obrti in sicer s tem, da se hode vzdrževala razstava uzornih izdelkov naše domače obrti. To je kulturno historičnega pomena. Ta del obrtnega muzeja bo tvoril v gotovi dobi izborno pripomočno sredstvo našim obrtnim solam....

Krasne li misli! Samo uresničiti jih treba, realizovati tako, kakor zahteva sedanja moderna doba. „Trgovsko in obrtno društvo za Goriško“ naredi gotovo vse, kar bo v njegovi moči. Saj je v kratki dobi svojega obstanka že pokazalo, da hoče delati in da dela. Vse zabavljice nasprotnikov naj društvo prezira ter gre tiho in vstrajno po poti, katero si je načrtalo. Rodoljubi po deželi naj se pa pri izvestnih prilikah spomnijo društva ter naj po svoji moči pomagajo, da pridemo preje do vspehov.

Proti vinski klavzuli. (Konec). — Sicer so proti vinski klavzuli tedaj v zbornici govorili se razni poslanci, toda pogodba z Italijo je obveljala pod varstvom nemške pogodbe ob sviranju godbe trodržavne zveze. Dne 19. januarja 1892. je poslanska zbornica z 211 glasovi proti 88 vsprejela tudi vinsko klavzulo.

Poročilo odsekove večine samo naglašala, da je „ta posebna določba neopravičena žrtev Italiji“. Vlada je sicer v odseku in v zbornici naglašala, da se Italija ne bode poslužila te klavzule. Toda dejstva so pokazala nasprotno. Italijani so komaj čakali, da stopi pogodba v veljavo, in že dne 10. avgusta 1892. je ukaz avstrijskih ministerstev za finance, trgovino in poljedelstvo italijanskim vinom znižal carino od 20 gl. na 3 gl. 20 kr. Posledica se je takoj pokazala: cena italijanskim vinom je pala od 30 na okroglo 11 gl. S to ceno naša domača vina pač ne morejo tekmovati. In ta slaba, za naše vinorejce škodljiva posledica se kaže v številkah. Leta 1891. se je po uradnih izkazih iz Italije v Avstrijo izvozilo vina in grozdja 7885 kvintalov, leta 1892. pa kar hipoma 476.629, leta 1893. že 1.189.151 in leta 1898. 1.507.994. Nasprotno pa je slo leta 1891. avstrijskega vina in grozdja v Italijo 3514 kvintalov, potem vsako leto manj in leta 1898. samo se 1529.

Vinoreja je neke vrste industrija, ki zahteva mnogo kapitala in dela. Toda italijanska konkurenca je našim vinorodnim deželam naredila mnogo skode. In morda se ne motim, ako trdim, da je ravno ta silna konkurenca prisilila mnoge naše vinorejce, da so začeli delati petijot, ker drugače niso mogli tekmovati. Slisijo se sicer posamezni ugovori, da je vino vsled klavzule cenejše. Na to odgovarjam, da imajo dobiček v prvi vrsti prekupci, a ne konsumentje. Italijanska vina mešajo z domačimi in jih mnogokje prodajajo kot pristno domače vino. Ali ne glede na to, smo dolžni varovati domačo vinorejo in podpirati vinorejce, da si obnove svoje po trtni uši opustošene vinograde. Mnogo se je že storilo in naše vinske gorice bodo s časom zopet rodile dovolj zdravega vina. Upanje je, da bode domače vino imelo tudi primerno ceno. To pa bode le tedaj mogoče, ako omejimo konkurenco italijanskih vin.

To konkurenco pa bode mogoče omejiti, ako se carina od italijanskih vin primerno zviša. Zato predlagam v svojem in v imenu tovarišev: Visoka zbornica skleni: 1. Visoka c. kr. osrednja vlada se pozivlje, da pri bodočih obravnavah z Italijo glede nove trgovinske pogodbe ne vsprejme vinske klavzule, ampak primerno zviša carino od italijanskih vin. 2. Dež. odboru se naroča, da ta sklep prijavi vis. vladi.

K naši kulturi.

(Belezke.)

* Bil je jeden človek. Ne vem, kako se je imenoval, ali takih ljudi je prav mnogo. Narodil se je v bedi, sreče ni poznal, ljubezni tudi ne. Nikdo mu ni rekel, kaj je dobro in kaj ni. Nikdo se mu ni prijazno nasmehnil. Zeblo ga je in stradal je. Vsakdo ne ve, kaj je glad; ali to je grozno. Bil je gladen, pri sosedu je pa videl denar. Ko bi tega imel, bi se pa že glad utešil. In šel je, da bi ga vzel. Ni bilo mogoče. Sosed se je prubdil! Kaj storiti? Vzel je sekuro, ubil sosedu, svojega bližnjika.... Drugi bližnjiki so ga pa prijeli, zvezali, zaprli v temne prostore in ga sodili. Obsodili so ga. Dejali, da naj bo obešen. In obesili so ga in zakopali....

Glej, človek! Živel je — in jaz povprašujem: „Zakaj je živel?“ Noben ne zna odgovoriti. In vprašujem dalje: „Imelo je kaj pomena dejstvo, da je živel?“ — „No“, mislite, „saj bilo bi bolje, da se ni narodil; lump!“ — Ali on je vendar živel!

Poznam se jednega....

Narodil se je v krasoti, na gorkem in v izobilju. Niti za trenotje se ni zmrčilo njegovo čelo. Cele čete siug so vedno stale krog njega. Oblacili so ga, varovali ga, stregli mu, nasičevali ga.... Kot otrok je užil vse radosti mladostne dobe. Mladenič — užival radosti sveta. Pohajal je po zabavah, pil in se veseljal. Ni bilo strasti, kateri se ne bi bil popolnoma podal. In postal je uradnik. Bil je plemič in napredoval je, stopal visje in visje. Bil je že blizu prestola. In mislil je: našo državo oventam s slavljem, državo sosedu pa pokorim. In povzročil je, vojsko. In

sešli so se ljudje, kateri se niso nikdar še videli, kateri drug drugemu niso nikdar nič hudega storili — sešli so se bratje pred Bogom — in počeli se vojskovati. Brat je moril brata, in mnogo je bilo pobitih. Ta dan je kri polivala zemljo.

In rekli so: „Mi smo zmagali“. In sklicali so ljudstvo in oventali svoje domove. Ob bucanju zvonov, zvoku tromb in vriskanju ljudi so vedli plemiča in klicali: „Eto, našega dobrotnika, našega velikana, našega rešnika!“ Vsa slavna imena so mu dali, obesili mu okolu vratu zlate veržice, križce, redove pa mu pripeli na prsa. In ta, ki je povzročil moritev tisocev in tisocev, postal je ljubimec naroda.... In tako je živel dolgo. Pršla pa je doba, umrl je. Zakopali so ga z vso slavo in vsem sijajem.

Kaj pravite, zakaj je živel ta človek? Da je bil vzrok smrti tisocev — in plakanja deset-tisocev? Ali zato? Ina pomen, da je umrl?... „No“, porečete, „ina, — jeden v.... je manj!“ (Dalje pride).

„Trgovsko-obrtna zadruga v Gorici“ naznanja, da se bodo vršile ravnateljske seje odslej vsak petek zvečer ob 6. uri.

Sparglji

kakor tudi vse vrste sočivja in zelenjav — razpošilja po najnižjih dnevnik cenah
Ignac Schaner v Gorici.

Oddá se v najem

že nad 30 let obstoječo trgovino z mešanin blagom, pekarijo in gostilno. Oddá se posamezno ali skupno. Natančnejša pojasnila daje lastnik sam: Frane Florentin, trgovec in posestnik v Ajdovščini.

KAVA

DRUŽBE

SV. CIRILA IN METODA V LJUBLJANI.

Ivarina je najboljša ci korija.

ZALOGA

PR

IV. JEBAČINU

V LJUBLJANI.

Cenjena gospodinja!

Ne dajte si usiljevati drugih izdelkov cikorij, ampak zahtevajte povsod najboljši pridelavek k pravej bobavi kavi, to je cikorija ali: „Kava družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani“

Dobiva se povsod!
Glavna zaloga pri: IVANU JEBAČINU v Ljubljani.

Zaščitna znamka: SIRO.

LINIMENT, CAPSICI COMPOS.

iz Richterjeve lekarni v Prazi

priznana kot izvrstno kol ublažujoče mazilo; za ceno 40 kr., 20 kr. in 1 gl. se dobi po vseh lekarnah. Naj se zahteva to splošno priljubljeno domače zdravilno sredstvo vedno le v orig. steklenicah z našo zaščitno znamko s „SI-DROM“ namreč, iz RICHTERJEVE lekarni in vzame kot originalni izdelek le tako steklenico, ki je prevedena s to zaščitno znamko.

Richterjeva lekarna „pri zlatem levu“ v PRAZI.

Podpisana priporočata slavnemu občinstvu v Gorici in na deželi, svojo novo urejeno

prodajalnico jestvin.

V zalogi imata tudi raznovrsne pijače, n. pr.: francoski Cognac, pristni kranjski brinjevec, domači tropinovec, fini rum, različna vina, goružice (Senf), Ciril-Metodovo kavo in Ciril-Metodovo mlo ter drugo v to stroko spadajoče blago. Postrežba točna in po zmernih cenah.

Z odličnim spoštovanjem

Kopač & Kutin,

trgovca v Semeniški ulici št. 1

v lastni hiši, kjer je: Trgovska obrtna zadruga.

„Goriška ljudska posojilnica“.

Vabilo
na redni občni zbor

v smislu § 32. dr. pr., ki bo v dvorani
„Slovenske Čitalnice“ dne 29. aprila t. l. ob 9. predp.

Dnevni red:

1. Potrditev računov za l. 1899.
2. Volitev ravnateljstva.
3. Volitev nadzorstva.
4. Razdelitev čistega dobička.
5. Nagrade ravnateljstvu.
6. Poročilo nadzorstva o sklepih seje 30. marca t. l.

V Gorici, 20. aprila 1900.

Nadzorstvo „Goriške ljudske posojilnice“.

Letni račun z bilanco za leto 1899. je razpoložen v društvenih prostorih, da isti društveniki lahko pregledujejo ob uradnih dneh in urah.
Po § 33. društvenih pravil sklepa občni zbor veljavno, kedar je zastopan najmanj 10. del denarja, vloženega v deležih.

Samo 1 krono za 3 žrebanja.

Zadnji mesec.

Glavni dobitki 60.000 kron, 15.000 kron in 12.000 kron

v gotovini z 20% odbitkom.

Srečke banke za invalidne

po 1 krono

I. žrebanje: 19. maja 1900.

II. žrebanje: 7. julija 1900.

III. žrebanje: 10. novembra 1900.

priporočajo: G. Gentili, A. V. Jona, Michelstädter & Comp., A. Pincherle.

Protin, revmatizem,

tudi zastarel, in celo v kopeljih 10-15 let brez vpeha se zdravečina se je povrnilo popolno in gotovo zdravje po nekoli-kokratni uporabi mazila

Zoltanovega proti revmatizmu in protinu. Stane 1 steklenica 2 K. Dvorni zalagatelj lekarnar

B. ZOLTAN, Budimpešta.

Nikako skrivno sredstvo. Od zdravstvenih strokovnjakov priporočeno.

Maurenčič Franc,

čevljarški mojster

v ulici sv. Antona (Kopačeva hiša) št. 7,

priporoča svojo dobro urejeno čevljarstvo delavnico, kjer postreže z napravo vsakovrstnih čevljev bodisi finega izdelka ali priprostega po vsaki modi. Izdelki so trpežni ter dobrega usnja. Zagotavlja dobro delo in točno postrežbo po zmernih cenah.

Karol Draščik,

pekovski mojster in sladničar v Gorici na Kornu št. 8.

Priporoča vsakovrstno pecivo, kolače za birmance, torte i. t. d.

Priporoča se slavnemu občinstvu za mnogobrojna naročila ter obljublja solidno postrežbo po jako zmernih cenah.

Ivan Schindler

Dunaj, III. Erdbergerstr. št. 12.

razpošilja gratis in franco kataloge v slovensko-italijanskem jeziku z več kakor 400 slikami o vseh vrstah aparatov za stroje, potrebnih predmetih za kmetijstvo, vinarstvo, za obrtne in gospodarske namene.

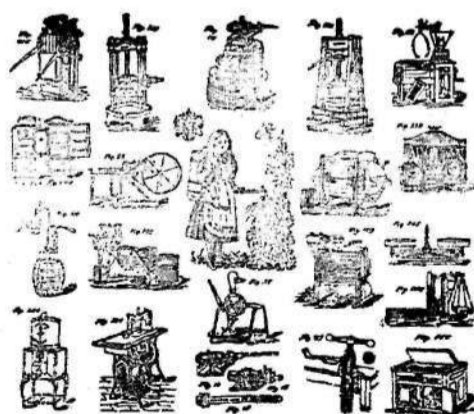
Cene nižje kakor drugod

Ugodni pogoji plačevanja. Za realno postrežbo se garantira. Solidne zastopnike se išče.

IVAN SCHINDLER

c. kr. privileg. lastnik.

Dunaj, III. Erdbergerstr. št. 12.

Glas gre po deželi

da so se testenine „Prve kranjske tovarne testenin Žnidaršič & Valenčič iz Hirske Bistrice“ priljubile v vsakej rodbini kjer so jih pokusili. Makaroni fidelini in razne vloge za na juho so zanesljivo prave le v kartonih po 1/2 kg z gornjo firmo.